

Vági János

Hanghordozó

(részlet)

Kapcsolási rajzra emlékeztető ábrák a lapon, egy műszer vagy valamiféle konstrukció részletei, találgatásokba kell bocsátkoznom. Állok az ablaknál, nézem a kertet, fejben a ház előtt járkálok. Talpamat frissen vágott pázsit csiklandozza, és egyre erősebben a műszeren gondolkodom, amikor arcomba levegő vág. Gépszír és gépolaj szag, esztergált fém alkatrészek savanyú bűze facsarja orrom. Egy műhelyben találok magam, ahol hatalmas méretű kondenzátor töltődik. A párhuzamosan kapcsolt transzformátor olyan távol van a szikraköz sarkaitól, hogy a transzformátor szekunder tekercsét ne zárja rövidre a szikraköz, amikor átüt. A kapcsolási frekvenciát szabályozni szükséges, forgó szikraközzel vagy tranzisztorral, amit a primer tekercsben indukálódott áram újra és újra feltölt, kisülést követően, amikor önindukciót produkálva összeomlik a tekercs mágneses mezője. A műhely falán rajzok, különféle műszerek ábrái. Amit kezemben tartok, az is ott függ, egy kör keresztmetszetű henger mellett, aminek közepén egy, a tengelyével párhuzamosan befogott rubinrúd lebeg. Valamiféle oszcillátor, arra gondolok, aztán mindjárt arra, hogy az lehetetlen, mert a rúdra villanócső van feltekerve. Csakis szilárdtest lézer lehet, az ábrán pedig ennek a testnek az axonometrikus képe látszik. Ekkor újra a kertben sétálok, átbújok a som ágai alatt, tudom, a szobám ablaka előtt állok. Szüntelen magam előtt látom a lapot és rajta az ábrát. Újra meg újra visszakanyarodok ahhoz a feltételezéshez, hogy egy műszert ábrázol a rajz, egy elektrotechnikai műszert. Nagyító alatt látszik, az ábrán vegyjelek: ólom, üveg, fém. Számok, képletek alkotóelemei, a betűk között mértékegység rövidítéseit fedezem fel: például nm. Talán nanométer vagy négyzetméter hanyagul, de minden rajzi elem a precizitásról árulkodik. Az ólom vegyjele mellett egy doboz térbeli rajza áll, és eszembe jut, az ólom kiváló hangelnyelő, az ólomdoboz belsejében keltett hangok frekvenciahullámai, legyen az a jeltípus harmonikus, azaz tisztán szinuszos jel vagy egy- és kétoldalasan határolt jel, nem jutnak

kívülre. Ilyen, kvázi Faraday kalitkában végeztek titkos frekvenciakutatókat egy kórház mellett épült Los Angeles-i laboratóriumban. A kutatás során auditspektrumos rezonáns frekvenciákon működő készülékeket hoztak létre, hogy vírusokat és baktériumokat pusztítsanak el a vírus és a baktérium saját rezonáns frekvenciájával. Gyógyíthatatlan betegségek válhatnak gyógyíthatóvá, így mondták az akkori tudósítások, melyek kezdetben aggodalmaskodó szkepticizmusról számoltak be, később egyenesen támadták a kutatás eredményeit, mondván, a dolog bűzlik, egészen odáig, hogy szemfényvesztés az egész. A napvilágra került beszámolók aztán már erőszakról írtak, üldöztetésről, a tudós csoport úgymond likvidálásáról, a tudományos adatok megsemmisítéséről, kísérletes tüzesetről és gyilkossági kísérletről. A tényeket elhomályosították az áltények, vagy az áltényeket elmosták a tények, tény és áltény közös tartományba került. Hogy a tudományos vélekedés nyúlós bugyogója mennyit bír, azt a történelem igazolja, hogy egy műszerről készült rajzzal van dolgom vagy még inkább egy találmány vázlataival, azt ez a fecni. Magam elé helyezem a lapot, és elkezdem lemásolni. Először a rajzokat egyesével külön lapokra vázoló fel, mintegy bemelegítésképpen, hogy rátaláljak a vonalhúzás ritmusára, felfedezzem a vonalak összemetsződéseinek helyét, tehát begyakorlom a mozdulatokat, elsajátítom a rajz- és írásképet. Másolom az egyik rajzot a másik után, majd elkezdem előlről, mert korántsem egyszerű rátalálni a mozdulatokra: a lemásolt rajz és az eredeti között óriási az eltérés. Másolatok készítésére mindenki képes, tengernyi másolat készült híres mesterek rajzairól. Persze hajlamos az ember azt hinni, hogy rajzot másolni nehezebb mutatvány, mint betűt és egyéb jeleket, pedig korántsem. Szöveget másolni ugyanaz, mint vonalakat másolni. A szöveg: vonalak sokasága. A rajz: vonalak sokasága. Másolásukhoz nem szükségeltetik egyéb képesség, mint a megfigyelés képessége és semmi több. A másoláshoz még csak nem is szükségeltetik úgynevezett kézügyesség, nem mondják: veleszületett tehetség ez a másoló. Azt viszont annál inkább: micsoda megfigyelési teljesítmény, a legapróbb vonal is a helyén van. Újra meg újra nekiveselkedem tehát, másolom az egyik rajzot a másik után, míg nem kézfejem zsibbadni kezd. Hogy szünetet tartsak, odaállok az ablak elé a lappal, és nézem a kertet, és egyidejűleg a másolási technikákon gondolkodom, hogy miképpen tudom a legtökéletesebben lemásolni az ábrákat és a jeleket, de a beálló görcs elvonja a figyelmet. Miközben körkörös mozdulatokat végzek, hogy lazuljon a csukló és

nyúljanak az ujjpercek, rádöbbenek, jobb kézzel végzem a rajzok másolását, mikor bal kézzel kellene tegyem. Hogyan is gondolhattam azt, hogy egy bal-kézzel készített rajzot le lehet másolni jobb kézzel? A ceruza dőlésszöge más, a vonal iránya más, a vonal kezdő- és végpontja máshonnan indul és máshol zárul például egy kör esetében. Az egész rajz dinamikája más. Ezek persze trivialisok, ezekről akkor is tudtam, amikor még hozzá sem fogtam a lap vizsgálatához. Elvakítottak a másolatkészítéstől várt eredmények, a buzgalom elvette a figyelmem, a másolás mechanizmusának gépiessége mondhatni kikapcsolta az agyam, hát ezért kell néha a kertben sétálni. Magam elé képzelek egy egyszerű másolót, amint áll a lemásolásra váró kép előtt. Nincs a tekintetében semmi áhítat, nem csodálattal néz. Számára teljesen közömbös, milyen mű előtt áll, nézheti Goya ruhába öltöztetett szamarát vagy Rembrandt elefántját, nincs rá hatással a kép, már ami a művészi hatást illeti. Áll a kép előtt és megfigyel, fejben készít először vázlatokat, memorizálja a képet, mert feltehetően, amikor mással foglalatoskodik, akkor is előhívja a képet, hogy egy pillantást vessen rá. Persze ettől a pillantástól nem vár semmit, ez a pillantás nem hasonlít a munkafolyamat során gyakorolt nézéshez, ez mindössze a folyamatos együttléteket biztosítja számára a képpel. Egy-egy komolyabb elszakadás megbosszulja magát, rengeteg időt emészt fel a képhez való visszatalálás, a mozdulatokba való visszahelyezkedés, amit csak újabb és újabb vázlatok készítése árán ér el. Szüntelen maga mellett kell tudja a képet, amikor ellép a képtől és kilép a szobájából. Egy másoló nem műteremben dolgozik, a másoláshoz szükséges munkakörnyezet nem kíván felhajtást, egy egyszerű szoba minden kívánalmat kielégít. Áll a kép előtt és megfigyel, ahogy magam is az ablak előtt, amin besüt a nap. A lapot a fény felé fordítom, hogy azzal takarjam ki a napsugarakat: átüt a rajz, az oldalszám, 182. A fényviszonyok éppen ideálisak az üvegezéshez, csak át kell húznom a rajzot. A lap sarkaira ragasztógalacsint illeszttek, és nekinyomom az üveglapnak, hogy ne mozduljon el, míg a másolást végzem. Bal kézzel húzom a vonalakat, de látom: a vonaloknak nincs dinamikája, a vonalak recegnek, a legapróbb részleteknél csupa firka. Másolatcsökevény másolatcsökevényt követ, bizony ennek a műszertalálmánynak a rajza telis-tele van részletekkel. Nagyítóval lesem a sűrűsödéseket, keresem, melyik vonal melyik alakzathoz tartozhat. Ha a sűrűsödéseket képes vagyok lemásolni, akkor az egész rajz a kezemben. Amíg az egész rajz nincs a kezemben, addig a lap csak egy fecni, amit jobb lett volna fel sem emelni a kocsma padlójáról.

Hagynom kellett volna egyszerűen ázni, vagy ha már felvettem, össze kellett volna gyűrnöm látványosan, és belegyömöszölni a hamutálba a cigaretták közé egy felkiáltással: ez egy fecni! Igaz, ezzel óhatatlanul is lelepleződtem volna, ami számomra egyenlő a megsemmisüléssel. Most nem a kertben sétálnék a som ágai alatt, azon töprengve, az ábrázolt műszer mire szolgál, nem tartanám kezemben a kulcsot, ha képletesen is, és nem tudnám, hogy ez a lap nem egy fecni, még ha az is, de ne szaladjunk előre.

GUŽÁK KLAUDIA munkája

